

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR SPRÅK OCH LITTERATURER

Bröderna Lejonhjärta på arabiska

En semantisk och stilistisk analys av den arabiska översättningen av
Bröderna Lejonhjärta

Fereshteh Andersson

Kandidatuppsats i arabiska

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för språk och litteraturer

Våren 2011

Handledare: Tetz Rooke

Tillägnad minnet av min käre far

Ahmad Akbarashrafi

Jag vill tacka min handledare Tetz Rooke för bra handledning. Vidare vill jag tacka min man Adam för all kärlek och stöd under studieåren. Jag också vill tacka mina två älskade barn Alice och Edvin för all glädje och kärlek de sprider i mitt liv. Till slut vill jag tacka mina svärföräldrar.

Innehåll

1. Introduktion.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Syfte och frågeställningar.....	5
1.3 Material.....	5
1.4 Metod.....	6
1.5 Hypoteser.....	6
1.6 Tidigare forskning.....	6
2. Astrid Lindgren.....	7
2.1 Lindgrens språk.....	8
2.2 Referat av Bröderna Lejonhjärta.....	8
3. Teori.....	9
3.1 Översättning som vetenskap.....	9
3.2 Översättningens fyra grundaspekter.....	9
3.3 Barnboksöversättning.....	10
4. Analys.....	12
4.1 Urval, analysmetod och material.....	12
4.2 Första utvalda textdelen, sidan fem, stycke ett.....	13
4.2.1 Diskussion.....	13
4.3 Andra utvalda textdelen, sidan fem, stycke två.....	14
4.3.1 Diskussion.....	14
4.4 tredje utvalda textdelen, sidan fem, stycke ett.....	15
4.4.1 Diskussion.....	15
4.5 Fjärde utvalda textdelen, sidan fem, stycke tre.....	16
4.5.1 Diskussion.....	16
4.6 Femte utvalda textdelen, sidan fem, stycke fyra.....	16

4.6.1 Diskussion.....	17
4.7 Sjätte utvalda textdelen, sidan sex, stycke åtta.....	18
4.7.1 Diskussion.....	19
4.8 Sjunde utvalda textdelen, sidan sex, stycke nio.....	19
4.8.1 Diskussion.....	20
4.9 Åttonde utvalda textdelen, sidan sex, stycke tio.....	21
4.9.1 Diskussion.....	21
4.10 nionde utvalda textdelen, sidan sju, stycke tretton.....	22
4.10.1 Diskussion.....	23
4.11 tionde utvalda textdelen, sidan elva, stycke tjugotvå.....	23
4.11.1 Diskussion.....	24
4.12 Elfte utvalda textdelen, sidan tolv, stycke tjugotvå.....	25
4.12.1 Diskussion.....	26
4.13 Tolfte utvalda textdelen, sidan tretton, stycke trettioett.....	26
4.13.1 Diskussion.....	27
4.14 Trettonde utvalda textdelen, sidan fjorton, stycke trettio.....	28
4.14.1 Diskussion.....	29
4.15 Analys av egennamn.....	29
4.15.1 Autentiskt översatta egennamn.....	29
4.15.2 Autentiskt översatta egennamn med smärre ändringar.....	30
4.15.3 Egennamn som påverkats av översättning från tredje språk.....	31
4.15.4 Egennamn som ej översatts autentiskt.....	31
4.15.5 Diskussion.....	32
5. Svar på frågeställningen.....	33
5.1 Slutsats.....	34
6. Referenslista.....	35-36

1. INTRODUKTION

1.1 Bakgrund

En av de mest populära barnboksförfattarna i Sverige är Astrid Lindgren. Hon har blivit översatt till många språk. Hennes språk är rikt med mycket underfundigheter, vilket kan tänkas vara svårt att översätta. Lyckas översättningarna att förmedla hennes böcker på ett mångsidigt sätt eller går vissa dimensioner förlorade? I den här uppsatsen jämförs Astrid Lindgrens roman *bröderna Lejonhjärta* med den arabiska översättningen.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att analysera och jämföra hur översättaren walid Saif har valt att översätta ett kapitel av bröderna Lejonhjärta. Den övergripande frågeställningen är:

Hur har översättarens ordval i översättningen påverkat betydelsen jämfört med den svenska upplagan?

Jag kommer att försöka ge svar på följande frågor:

1. Har översättarna valt att lägga till eller ta bort någon textdel jämfört med den svenska upplagan? Vad kan orsakerna vara i dessa fall?
2. Vilka skillnader finns i betydelsen i de två översättningarna gentemot originalet? Vad har dessa i så fall för effekt?
3. Hur har översättningarna påverkats av att de inte blivit översatta direkt från källspråket?
4. Vilka skillnader i stil finns?

1.3. Material

Översättningen jag har valt att analysera är

Dr. Walid Saif (2007) *al-akhawān*, Dar Al-Muna

Den svenska utgåvan, som är originaltexten, är följande:

Astrid Lindgren (1973) *Bröderna lejonhjärta*, Rabén och Sjögren.
Med ett telefonsamtal till bokförlaget Dar Al-Muna fick jag veta att boken översatts från följande engelska översättning:

1. Joan Tate (1975) *the Brothers Lionheart*. London: the Penguin Group
Förlaget förklarar vidare att en noggrann kontroll av överensstämmelsen mellan den arabiska översättningen och den svenska upplagan gjorts.

1.4. Metod

Analysen i uppsatsen utförs genom att den svenska originaltexten och den arabiska översättningens måltext analyseras mening för mening. Den engelska översättningen läses också parallellt för att kunna förstå den arabiska översättningen bättre, då översättningen är utförd via den engelska.

Under läsningen görs försök att observera skillnader mellan översättningar. Om några skillnader observeras kommer dessa att beskrivas och deras orsaker kommer att undersökas i den mån det går. Teori kommer att ligga till grund för analysen.

1.5. Hypoteser

En översättning ska ha en balans mellan autenticitet och läsbarhet. Med autenticitet menas hur väl översättaren valt att följa originaltexten. Med läsbarhet menas hur väl översättaren gjort sin översättning lättläst, och på så sätt gjort texten tillgänglig för så många läsare som möjligt. De två kraven står dock ofta i konflikt med varandra. Med tanke på att den översättning som jag har valt ger intryck av att vända sig till en bred publik snarare än snävt akademisk, kan de antas ha prioriterat läsbarhet framför autenticitet. Jag ställde upp följande tre hypoteser:

1. Att översättaren valt att inte helt följa den engelska upplagan, utan istället göra utelämnningar och tillägg.
2. Att översättaren i fråga valt en högre stilnivå än den naivistiska stil som Astrid Lindgren använder sig av.
3. Att översättaren ibland av kulturella orsaker förändrat innehållet i texten.

1.6. Tidigare forskning

Kristin Nevermo diskuterar i sin masteruppsats *Pippi og Emil i den arabiske verden, En studie av graden av tilpasning i de arabiske oversettelsene av Pippi Langstrømpe og Emil i Lønneberget*, våren 2009 vid universitet i Oslo. Kristin har bl.a. undersökt i vilken mån är den antiauktoritära aspekten bevarad i översättningen. Kristin fann att den är bevarad i större utsträckning än hon väntat sig, i de båda böckerna, om än mer för Emil (Nevermo, 2009:95). Andra undersökning var hur kulturspecifika objekt var bevarade i översättningarna. I Pippi har fler justeringar och anpassningar till målgruppen gjorts. I Emil däremot är alla namn på personer och geografiska platser bevarade (Nevermo, 2009:96). I en tredje fråga undrar hon i vilken mån den språkliga stil och humor är bevarad. Hon kom fram till att den lätta, muntliga och roliga språket i Pippi inte överförs till den arabiska översättningen. Hon ser största utmaningen för en arabisk översättare normen om användning av standardarabiska i barnlitteraturen, även i dialogerna. Även problemet med översättning via ett tredje språk

belyses. En del tveksamma översättningar i den amerikanska översättningen har överförts till den arabiska (Nevermo, 2009:96-97).

Gunilla Hillgren redovisar i sin uppsats *August Strindberg på arabiska, En studie i översättning som språk och kultur möte*, februari 1996 från Uppsala universitet. Hillgren menar att hon funnit att det inte är några större svårigheter att läsa och förstå August Strindberg på arabiska. Några idiom har ändrats på grund av kulturella skillnader. Hillgren anser att översättaren försökt att vara originalet troget (Hillgren, 1996:49-50).

Lina Myhrbäck tycks vara en av de få som har studerat bröderna Lejonhjärta i sin C-uppsats från Luleå tekniska universitet, *The Brothers Lionheart: a study of the translation of Astrid Lindgrens Bröderna Lejonhjärta*, 2001. Hon har jämfört den engelska översättningen med det svenska originalet. Hon kom fram till att översättningen är en lyckad översättning, men att en del av Lindgrens karakteristiska språk är borta. Översättaren har översatt direkt från svenska Boken vilket troligen är en förklaring till lyckad översättning. Den arabiska översättningen av bröderna lejonhjärta är översatt från den översättning som Lina Myhrbäck har analyserat (Myhrbäck, 2001:24).

2. ASTRID LINDGREN

Astrid Lindgren föddes den 14 november, 1907 i en bondgård som kallades Näs, nära Vimmerby i Småland. Hon var andra barn av bonde Samuel August Ericsson och hans fru Hanna Ericsson. Hon hade en bror, Gunnar, och två systrar, Stina och Ingegerd (Ørvig, 1977:10).

Tillsammans med sin bror och sina systrar, Astrid upplevde en glad och trygg barndom, som har antagligen påverkat hennes arbete mycket. Stabila och trygga vuxna människor som mamma, pappa, hembiträde och jordbruksarbetare omgav Astrid and hennes syskon.

Hon flyttade till Stockholm i 18-årsåldern när hon var gravid med sitt första barn. Där fick hon ett kontorsjobb, utbildade sig till sekreterare på Bar-Lock-institutet (kommer av skrivmaskinsmärket Bar-Lock) i Stockholm 1926 och blev en skicklig maskinskriverska. År 1931 gifte hon sig med sin man Sture Lindgren. De fick en dotter 21:a maj, 1934.

År 1944 hade förlaget Rabén och Sjögren en tävling för flickböcker. Lindgren vann andrapriset för sin berättelse *Britt-Mari lättar sitt hjärta* (ej översatt till engelska), som blev hennes första publicerade roman. År 1945 hade Rabén och Sjögren hade en annan tävling som gällde böcker för barn mellan sex och tio år. Lindgren, stärkt av sin föregående framgång, bestämde att skicka ett annat manus, som hon har jobbat med i flera år, nämligen *Pippi Långstrump*. Den vann första priset.

Sedan dess har Lindgren skrivit 130 sagor men hon räknar själv bara 35 av dem som riktiga böcker. De har blivit översatta till mer än 60 olika språk och hon har vunnit många priser för sitt arbete. (www.astridlindgren.se)

2.1. Lindgrens språk

Astrid Lindgrens sätt att skriva är en av anledningarna till hennes stora framgång. Lindgrens språk är barnsligt och poetiskt. Hon använder ofta metaforer och hon repeterar ord, som ger en speciell känsla till hennes berättelser. Rytmen i språket har sin grund i barndomens Småland. Pigor på gården där hon växte upp bidrog med historier och inspiration för hennes berättelser. Skvaller och spökhistorier var vanliga. Hennes fars historieberättande påverkade henne mycket (Edström 1992:12).

Orden Astrid använder är ofta originella och starkt laddade. Hon bryter mot semantiska och pragmatiska regler för att uppnå effekter. Hon bryter dock aldrig mot morfologiska, fonologiska eller syntaktiska. ”Och att bryta mot semantiska och pragmatiska regler och ur det utvinna komiska poänger förutsätter kreativitet och styrka i form av en suverän språkbehärskning” skriver Christina Heldner (Heldner, 1989:195).

Barnets prat och tankar formar berättelserna (Edström 1992:25). Astrid är fullkomligt lojal med barnet och skriver så att barn förstår. Språket utvecklas mot allt större enkelhet under karriärens lopp (Törnqvist, 1997:2).

2.2. Referat av Bröderna Lejonhjärta

Bröderna Lejonhjärta handlar om bröderna Karl och Jonatan Lejon. Karl, som är den yngre brodern, är lungsjuk och döende och Jonatan är den starka och stödjande brodern. Jonatan berättar för Skorpan, som han älskvärt kallar sin bror, att när man dör så kommer man till Nangiala. Det är sagornas och lägereldarnas land och där kommer Karl att få vara frisk. Karl är misstrogen, men efter att blivit övertalad om detta, beklagar han ändå det faktum att han kommer få leva i Nangiala i kanske nittio år innan Jonatan dör. Jonatan förklarar att tiden i Nangiala inte följer vår tid. Nittio år på Jorden skulle motsvara två dagar i Nangiala.

Kort därpå inträffar en eldsvåda i huset där de bor. Jonatan tar Karl på ryggen och hoppar ut från fönstret. Det blev Jonatan som kom till Nangiala först. Jonatans skolfröken beklagade det inträffade i tidningen och jämförde Jonatan med den modige kung Richard Lejonhjärta. Hon föreslog att Jonatan borde heta Jonatan Lejonhjärta.

Väl i Nangiala visar det sig att sagorna inte alltid är så goda. Jonathan måste lämna den fridfulla Körbärsdalen, där Skorpan och Jonatan lever. I den andra av Nangialas gröna dalar, Törnrosdalen härskar tyrannen Tengil. Jonatan är med i en motståndsgrupp som kämpar för Törnrosdalens befrielse. Han ska till Tengils land Karmanjaka för att befria frihetskämpen Orvar ur Katlagrottan, ort för den fruktade och eldsprutande drakhonan Katla. Katla lyder Tengils varje vink när han blåser i ett horn han alltid bär med sig.

I en dröm hör Skorpan Jonatan skrika på hjälp. Han bestämmer sig för att rida för att rädda Jonatan. I de karga bergen mellan Körbärsdalen och Törnrosdalen blir han tillfångatagen av Tengils vakter, Veder och Kader. Samtidigt får han reda på viktig information. Av en lycklig slump blir han släppt hos en man i Törnrosdalen, Matias, som lurar Veder och Kader att han är Skorpan farfar. Det visar sig att Jonatan gömmer sig i en håla under Matias hus, och att han arbetar med att gräva en tunnel under stadsmuren. Nu följs bröderna åt i kampen mot

Tengil. De lyckas befria Orvar ur Katlagrottan. I en blodig slutstrid, lyckas Jonatan rycka hornet ur Tengils hand och förmå Katla att döda Tengil. Samtidigt blir Jonatan bränd av Katlas dödliga eld. De hinner leda Katla till Katlagrottan och befalla henne i döden. Vid stranden av de uråldriga flodernas flod börjar Jonatan bli förlamad av elden från Katla. Framför lägerelden berättar för han Skorpan att när man dör i Nangiala kommer man till Nangilima. Den här gången är det Skorpan tur att lyfta Jonatan och hoppa i döden.

3. TEORI

3.1. Översättning som vetenskap

Tidigare såg forskarna inom översättningsteorin som sin uppgift att visa med pekpinnen hur översättarna skulle arbeta. Fokus låg på autenticitet till källtexten. Denna normativa inställning har utbytt mot en beskrivande eller deskriptiv hållning. Forskningens roll har blivit att beskriva översättning, försöka finna orsaker till de val översättare gör och diskutera konsekvenserna av dessa. Pekpinnarna är nu lagda på hyllan och de strikta reglerna borta. Mona Baker skriver att det inte, förutom i extremfall, går att dra linjen mellan dålig och bra översättning och att det heller inte är uppgiften (Baker, 1992:7). Dagens forskning inom översättning betonar vikten av att vara pragmatisk. Läsaren av måltexten väger nu minst lika tungt som autenticiteten till källtexten. Detta synsätt kommer visa sig i de kommande avsnitten.

3.2. Översättningens fyra grundaspekter

Översättning delas av Rune Ingo, *konsten att översätta*, in i fyra grundläggande kategorier, nämligen grammatisk struktur, språklig varietet, semantik och pragmatik. Grammatisk struktur handlar om överensstämmelsen mellan källtextens och måltextens struktur. Intressanta exempel är meningslängd och ordföljd (Ingo, 2007:65). Pragmatiska aspekter måste beaktas. Svenskans långa meningar med rik kommativering fungerar t.ex. dåligt i engelskan. Språklig varietet är nära kopplat till stil. Förr delade man in stil i kategorier som lägre, normal eller högre stil, konstnärlig stil, informationsstil och vetenskaplig stil. Numera är det vanligare att endast göra en distinktion mellan sakstil och litterär stil. Sakstilen är strikt informativ medan den litterära stilen försöker uppnå effekter utöver det rent informativa (Ingo, 2007:76–77). Talspråk i litteraturen är ett intressant stildrag. I modern litteratur används talspråk i dialog och i vissa fall även i ramberättelsen. Hur ska en översättare ta hänsyn till stil? Rune Ingo skriver: ”I allmänhet kan man säga att ju mer välformulerad en källtext är, ju mer man kan se att författaren verkligen lagt möda på sin text, desto större orsak är det även för översättaren att ägna uppmärksamhet åt den språkliga formen” (Ingo, 2007:83).

Den tredje grundaspekten är semantik, som handlar om betydelsen av ord och förhållande mellan ord och dess hierarki. Två viktiga begrepp inom semantiken är hyponym och hyperonym. För att definiera dessa använder vi oss av ett exempel. Orden ”blåsippa”, ”ek” och ”tall” är hyponymer till ordet ”växt”. ”Växt” är å sin sida hyperonym till alla specifika växter inklusive de nämnda. Ordet ”organism” är hyperonym till ”växt”, men även till ”djur” och ”virus” m.fl.. (Ingo, 2007:91).

Vid översättning skiljer Rune Ingo på några olika semantiska särfall, där semantiken skiljer sig åt mellan källspråk och målspråk. Här nämns ett urval. Semantiska tillägg är per definition då en ny betydelse introduceras i måltextern som inte fanns med i källtexten. En text kan få dåligt flyt och upplevas märklig om den översätts enligt strikta semantiska regler. Tillägg av ett adverb eller adjektiv kan råda bot på sådana problem. Explicitgörande är ett snarlikt semantiskt särfall. Det är ett semantiskt tillägg där betydelsen fanns att läsa mellan raderna i originaltexten, d.v.s. ett skenbart tillägg. Semantiska utelämnningar är vid utelämnning som leder till informationsförlust. För rytmen kan det ibland av nöden tvunget, men sker alltför ofta av rent slarv eller lättja. Accepterade inexaktheter är semantiska skillnader som bottnar i att olika språk lexikaliserar olika. Ett exempel är engelskan "grandmother" som bekant betyder både "mormor" och "farmor" på svenska. Att lägga till "på mors sida" vid varje tillfälle då "mormor" ska översättas känns onaturligt. Utan att gå djupare in på semantisk mark så finns det ett särfall som har att göra med underliggande värderingar i olika ord. T.ex. ateister och otrogna syftar på samma grupp av människor som inte tror på någon gud. Deras bakomliggande betydelse skiljer sig dock väsentligt. Till sist finns det semantiska skillnader i översättningar som saknar goda grunder. Dessa bidrar bara till en sämre översättning. (Ingo, 2007:123–126)

Punkterna ovan visar att det ska finnas goda pragmatiska grunder för att ändra i det semantiska innehållet i en text. Rune Ingo sammanfattar "Man bör vid översättning eftersträva att de betydelsekomponenter som finns hos ett ord i originaltexten så noggrant som möjligt ingår i betydelsen hos det målspråkliga ordet eller uttrycket." (Ingo, 2007:99).

Den fjärde grundaspekten är pragmatik. Som vi sett i de tidigare grundaspekterna präglas mycket av ett pragmatiskt förhållningssätt. Översättaren måste förstå den språkliga och kulturella miljön där den nya texten ska läsas och i viss mån anpassa texten därefter. Samhällen, språk och kulturer är inte varandras spegelbilder (Ingo, 2007:126).

3.3. Barnboksöversättning

När Göte Klingberg på 1970 talet studerade översättningsproblematik för barnböcker, var det på ett lugnt forskningsområde och med få aktörer. Sedan dess har studiet inom området ökat och barnboköversättning har accepterats som ett forskningsområde (Klingberg, 2005:10).

Ett syfte med översättning av barnlitteratur är att göra mer litteratur tillgänglig för barn, och då gärna bra litteratur. Enligt Göte Klingberg (Klingberg, 2005:10) talar detta för att vara originalet så troget som möjligt, för annars är det ju inte det exakta verket med sina särdrag som översatts. Språkvetaren Birgit Stolt jämför till och med barnlitteratur med bibeln och säger att båda är heliga skrifter som bör översättas lika noggrant (Oittinen, 2000:81). Felöversättning kan få värre konsekvenser för ett barn än för vuxna. Zena Sutherland skriver att det är svårare att översätta böcker för barn än böcker för vuxna eftersom något som upplevs som en liten miss för en vuxen kan upplevas som en barriär för ett barn (Sutherland, 1981:18).

På många språk tas inte litteratur på allvar om den inte har en hög stilnivå. Detta gäller tyvärr även barnlitteratur som ju till sin natur ofta är skriven med ett naivt språk. Texter som härmar

ett barns sätt att uttrycka sig skapar nervositet i många länder och stilen ändras till ett mer vuxet språk vid översättningen enligt en kommentar av litteraturforskaren, kritikern och författaren Ulla Rhedin för tidningen *Författaren* 2005 (Arnborg, 2005:7). ”Det ordknappa med rik undertext blir ordrikt och övertydligt, det humoristiska blir högrävande. Långa, rytmiska meningar kortas och delas upp” skriver författaren av artikeln och redaktören för tidningen Beata Arnborg (Arnborg, 2005:4).

Göte Klingberg skriver vidare att ett ytterligare syfte med översättning för barn är att vidga barnens vyer för andra kulturer. Även detta syfte talar enligt honom för att vara originalet troget (Klingberg, 2005:10). ”Bokbranschen är inte särskilt intresserad av översättningar från avlägsna språk och kulturer. /---/ Och att tro att barn inte förstår att förhållandena är olika i olika kulturer, /---/ ,det är att underskatta barnen.” skriver kulturjournalisten Birgitta Fransson (Fransson, 2005:8). Hon argumenterar vidare att de stora förlorarna blir barnen som går miste om fantastiska läsoplevelser och hindras få en större utblick i världen och insyn i andra kulturer, något som är viktigare nu än någonsin p.g.a. dagens ökade kontakt mellan kulturer (Fransson, 2005:9).

Det är känt att mat är något som generellt intresserar barn och att populariteten hos vissa barnböcker kan kopplas till detaljerade beskrivningar av maträtter i dessa böcker. Intresse för mat kan öppna dörren för större intresse och vidare förståelse för andra kulturer. Därför bör detaljer angående mat aldrig strykas i översättningar för barn. Det spelar ingen roll om översättaren behöver använda fler ord än originalet för att explicitgöra beskrivningen. I stort gäller samma sak när det gäller seder och bruk, lekar och spel, byggnader och heminredning, med mera (Klingberg, 1986:38).

Exempel på dåliga översättningar, sett ur det här kulturella perspektivet, är de sagor som i USA och England fått nya lyckligare slut. HC Andersens *Flickan med svavelstickorna* och *lilla sjöjungfrun* har drabbats av detta öde (Thulin, 2006:14). En ytterligare variant är lokalisering där hela handlingen flyttas till målspråkets kultur. Ett exempel på det är persiska varianten av askungen. Klingberg är starkt emot lokalisering då den hindrar att barn lär sig om andra kulturer och bildar en tolerans och ett intresse (Klingberg, 1986:17). Totalitära staters censur är också ett problem. Paradoxalt nog är Bröderna Lejonhjärta accepterad i Iran, både som bok och film. För regimen symboliserar Tengil snarare Shahan innan revolutionen 1979 än dem själva.

Ibland kan dock revideringar vara nödvändiga då barns förkunskaper ibland kan vara för knappa. De måste ju trots allt kunna förstå texten (Klingberg, 2005:10). Riitta Oittinen är en förespråkare för adaption. Hon sätter läsaren i centrum och ger författarens avsikter och texten själv en sekundär roll. Varje översättning görs för en målgrupp och för en viss anledning. Hela översättningsprocessen ska genomsyras av detta enligt henne. Adaption utförs av flera skäl, ett är lojaliteten mot läsarna, barnen (Riitta Oittinen, 2000:61,76). I listan över semantiska särfall i föregående stycke fanns flera pragmatiska skäl till adaption. Så, sett från det perspektivet skiljer sig inte Riittas perspektiv så mycket från de andra.

Ibland måste ändringar göras då värderingarna i originaltexten bryter för kraftigt mot normerna hos den kultur där den ska läsas. Till exempel har Lennart Hennings *sjörövarbok* (1965) där ”kapten Böös slog sig lös med en nakendansös” censurerats. Bilden med den

barbystade nakendansösen har censurerats med både behå och höghalsad klänning i olika länder. ”Ibland kan det vara riktigt det där. En bok måste fungera i landet den läses och för barn kan det bli stötande med kulturella markörer” säger Lennart Hellsing själv angående censureringen för tidskriften *Med andra ord* (Mattsson, 2005:3).

Till slut bör nämnas att bokförlagen har knappa resurser och att översättarna får betalt per 1000 ord. Många större ändringar bör nog inte lastas översättaren utan är ofta förlagets beslut för att de anser sig känna marknaden där boken ska säljas (Sutherland, 1981:18).

4. ANALYS

4.1. Urval, analysmetod och material

Jag har valt att jämföra och analysera första kapitel av bröderna lejonhjärta med den arabiska översättningen. För att kunna göra en relevant analys analyseras även den engelska översättningen av Joan Tate eftersom den arabiska boken är översatt via denna. I den svenska utgåvan är första kapitel mellan sidan 5 och 14, i engelska översättningen från sidan 7 till 13, och i arabiska översättningen från sidan 3 till 12. Den arabiska översättningen är skriven på modern standardarabiska. Mitt val föll på första kapitel av boken av två skäl. Den ena är att genom analys av första kapitlen får jag en inblick i hur översättarna har översatt bröderna Lejonhjärta. Det andra skälet är att jag anser att det första kapitlet är ett av viktigaste kapitlen, eftersom läsaren introduceras till handlingen här

Det finns två engelska översättningar av bröderna lejonhjärta. Den ena är översatt av Joan Tate (1975) och den andra av Jill Morgan (2004). Efter att jag har jämfört den arabiska texten noggrant med båda engelska översättningarna kunde jag bekräfta att den arabiska översättningen är översatt från Joan Tate (1975).

Analysen kommer inte att bestå av att jag själv gör en korrekt översättning, utan att jag jämför och analyserar hur och varför översättarna har valt att översätta på ett visst. Fokus ligger på det semantiska innehållet och textens stil och flyt. Till viss del kommer jag att använda mig av de semantiska särfallen beskrivna i teoridelen när det känns relevant. I den mån det går ska orsakerna till dessa skillnader i det semantiska innehållet analyseras och förklaras.

I analysen presenteras först en utvald mening eller stycke ur originaltexten, följd av de engelska och arabiska översättningarna av denna mening. Slutligen finns en översättning av meningen från arabiska till svenska. Som alla översättningar är det omöjligt att hävda att min översättning är en spegelbild av den arabiska. Det semantiska innehållet har haft högsta prioritet vid översättningen. Den engelska översättningen antas läsaren förstå.

4.2 Första utvalda textdelen, sidan fem, stycke ett.

Textdelen på svenska:

Det är nästan som en saga tycker jag, och lite, lite som en spökhistoria också, och ändå är alltihop sant.

Engelsk översättning av Joan Tate:

I think it's almost like a saga, and just a little like a ghost story, and yet every word is true, /.../

Arabisk översättning av Walid Saif:

وأعتقد أن قصته أشبه ما تكون بالملاحم البطوليّة، ولعلها تشبه قصص الأشباح بعض الشيء، و مع ذلك فإن كل كلمة فيها حدثت فعلاً،...

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Jag tycker att hans saga är mer lik de heroiska eposen, och kanske liknar lite spökhistorierna och trots det har vartenda ord här faktiskt hänt, /.../

4.2.1 Diskussion

Ordet *saga* på svenska och *saga* på engelska har olika semantiskt innehåll. Engelska ordet är en hyponym till det svenska och syftade från början på Isländska hjältesagor. Nu för tiden har ordet den bredare betydelsen av äventyrliga berättelser, ofta med heroiskt innehåll (Oxford). Den svenska betydelsen är bredare och inkluderar även snällare och mindre dramatiska berättelser, ofta för barn (SAOB). De engelska orden *tale* eller *story* ligger semantiskt närmare svenskans *saga*. Översättningen av *saga* till *saga* bör därför ses som ett semantiskt tillägg. I arabiska översättningen har engelskans betydelse för *saga* överförts, om än i förstärkt, mer explicit form till ...*قصته أشبه ما تكون بالملاحم البطوليّة،...*

Orsaken till ändringarna, i de bägge översättningarna kan vara pragmatiska. Det är inte alls givet att *It is almost like a tale/story* utgör bättre översättningar. Svenskans *saga* har en romantisk klang som bör överföras för stilens skull. Kulturella skillnader skulle också kunna vara grund till ändringarna. *Hjältemodiga epos* är något som har fokus på spänning, hjältedåd och även till viss del våld. Fokus i en svensk *saga* ligger inte på hjältedåd och våld. Ingen vidare romantik är heller knutet till dessa begrepp. Romantiken finns snarare i kampen för det goda, t.ex. i befrielsen av Törnrosdalen.

Satsdelen *och lite, lite som en spökhistoria också* har blivit översatt ganska autentiskt till engelskan med *and just a little like a ghost story*. Både upprepningen *lite, lite* och *också* på

slutet är tydliga stilmarkörer som gör att berättelsen verkar vara berättad av ett barn. *Också* är utelämnat och *lite, lite* är översatt semantiskt korrekt till *just a little*. Stilmässigt är översättningen sammantaget något högre än originalet. Den arabiska översättningen följer engelskans semantiskt väl.

Och ändå är alltihop sant är översatt till *and yet every word is true*. Det finns en semantisk skillnad här mellan *alltihop* och *every word*. Översättningen är dock vacker och förändrar inte berättelsen nämnvärt. Den direkta översättningen *and yet everything is true* saknar klangen hos Joan Tates översättning. I den arabiska översättningen är *true* översatt till حدثت فعلاً, *faktiskt hänt*. Det är en bra översättning.

Det är tydligt att det finns en semantisk skillnad mellan den svenska och arabiska texten. Hade översättningen skett direkt från svenska till arabiska hade översättaren haft en chans att översätta mer autentiskt.

4.3 Andra utvalda textdelen, sidan fem, stycke två

Textdelen på svenska:

Pappa hette Axel Lejon, fast han stack ifrån oss när jag bara var två år, och gick till sjöss, och sen har vi inte hört av honom.

Engelsk översättning av Joan Tate:

Father was called Axel Lion, but he went to sea and we have never heard from him since.

Arabisk översättning av Walid Saif:

و كان اسم أبي أليكس ليون، إلا أنه أبحر يوماً ولم نسمع عنه شيئاً منذ ذلك الحين.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Min pappas namn var Alik's Liyūn, men att han gick till sjöss en dag och vi har inte hört från honom något sedan denna tid.

4.3.1 Diskussion

Satsdelen *fast han stack ifrån oss när jag bara var två år* är inte översatt till engelska. Det finns ett känslomässigt innehåll med saknad och sorg i denna sats som är väsentligt för berättelsen. Kanske är denna semantiska utelämning orsakad av slarv. Det kan också vara ett symptom av de Engelska översättarnas strävan att vilja göra sagor lyckligare, se teorin. Textdelen är följaktligen inte heller med i den arabiska översättningen.

Walid Saif har valt att lägga till att Aliks Liyūn gick till sjöss *en dag*. Förändringen är liten och beror troligtvis på stil och textens flyt. Slutligen kan konstateras att översättarens möjlighet till autentisk översättning av meningen har blivit lidande av att översättningen utförts via ett tredje språk. Kanske hade Walid Saif valt samma utelämning, kanske inte.

4.4 Tredje utvalda textdelen, sidan fem, stycke ett

Textdelen på svenska:

Nu ska jag berätta om min bror. Min bror, Jonatan Lejonhjärta, honom vill jag berätta om.

Engelsk översättning av Joan Tate:

Now I'm going to tell you about my brother. My brother, Jonathan Lionheart, is the person I want to tell you about.

Arabisk översättning av Walid Saif:

سأحدثكم الآن عن شقيقي جوناثان ليونهارت.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Nu ska jag berätta för er om min bror Jūnāthān Liyūnhārt.

4.4.1 Diskussion

De svenska och engelska texterna är semantiskt mycket nära varandra. Enda skillnaden är att Joan Tate valt att trycka på att berättandet är riktat till *dig* genom *Now I'm going to tell you /.../* och */.../ I want to tell you about*. I den arabiska översättningen berättar berättaren till *er* med ...سأحدثكم الآن عن...

Det väsentliga i denna textdel är i den arabiska översättningens utelämnande av de karakteristiska och stilmässigt viktiga upprepningarna. Dessa berikar berättelsen med färg och är en tydlig markör för att det är ett barn som berättar. Utelämningen är allvarlig ur detta hänseende. Det är dock en strikt stilmässig och ingen semantisk utelämning. Orsaken är troligen att litteratur i arabiska länder inte skrivs med barnslig stil. Sådana texter riskerar att tas inte på allvar. Kanske finns det en vilja att lära barnen vuxet språk snarare än att låta barnen njuta av en berättelse anpassad för dem.

4.5 Fjärde utvalda textdelen, sidan fem, stycke tre

Textdelen på svenska:

Men vad jag nu skulle tala om, det var hur det gick till att min bror Jonatan blev Jonatan Lejonhjärta.

Engelsk översättning av Joan Tate:

But what I was going to tell you was how it came about that my brother Jonathan became Jonathan Lionheart, /.../

Arabisk översättning av Walid Saif:

و ما أريد أن أحدثكم عنه هو الظروف والأحداث التي أدت إلى أن أصبح اسم شقيقي «جوناثان ليونهارت»، وما تبع ذلك من أحداث غريبة.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Men jag vill tala om för er om omständigheterna och händelserna som ledde till att min brors namn blev Jonathān Liyūnhärt, /.../

4.5.1 Diskussion

Mellan den svenska och engelska texten skiljer bara berättandet, dvs. att berättaren berättar för *dig* med *But what I was going to tell you/.../*. I den arabiska texten berättar berättaren till *er* med *و ما أريد أن أحدثكم...*

I den arabiska översättningen är */.../ how it came about /.../* översatt till *هو الظروف والأحداث ...إلى التي أدت إلى* eller *omständigheterna och händelserna som ledde till* på svenska. Översättningen är omständlig och stel. Den bidrar till en hög stilnivå, långt från Astrid Lindgrens stil. Kanske är detta ett försök att göra texten mer respektabel bland vuxna läsare.

4.6 Femte utvalda textdelen, sidan fem, stycke fyra

Textdelen på svenska:

De visste det i skolan med, för jag låg ju bara hemma och hostade och var sjuk jämt, sista halvåret har jag inte kunnat gå i skolan alls. Alla tanterna som mamma syr klänningar åt visste det också, /.../

Engelsk översättning av Joan Tate:

They knew at school too, because I was away most of the time, coughing and always being ill. For the last six months, I haven't been able to go to school at all. All the ladies Mother sews dresses for knew it too, /.../

Arabisk översättning av Walid Saif:

كذلك كان زملائي في المدرسة يعرفون الحقيقة، لأنني كنت أتغيب معظم الوقت بسبب السعال و المرض الدائم. وفي شهور السنة الأخيرة لم يكن في استطاعتي أن اذهب إلى المدرسة إطلاقاً. والنساء اللواتي كانت أمي تخطي لهن الثياب، كن يعرفن أيضاً أنني سأموت قريباً.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Dessutom visste mina klasskamrater i skolan sanningen. För att jag var borta mesta tiden på grund av hosta och långvariga sjukdomen. Och de sista månaderna på året orkade jag inte gå till skolan alls. Och kvinnorna som min mamma brukade sy klänningarna för, visste också att jag snart kommer att dö.

4.6.1 Diskussion

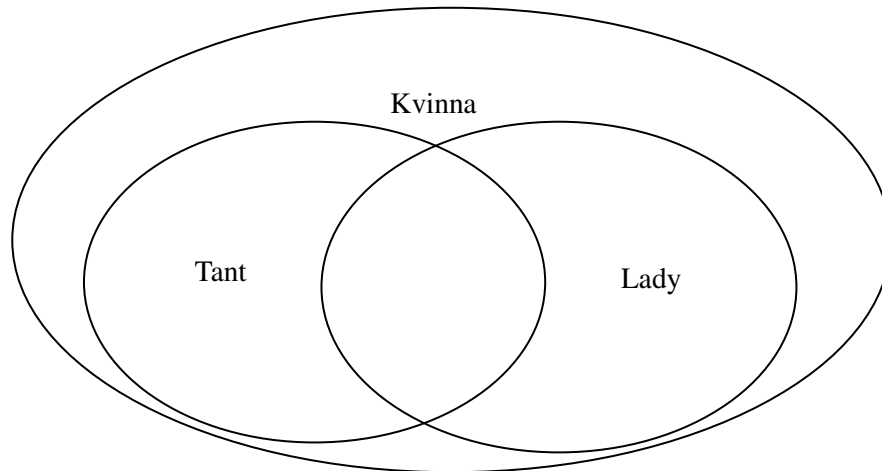
Det är värt att göra en grammatisk kommentar här. I originaltexten finns två meningar, i den engelska översättningen tre och slutligen fyra i den arabiska. Den arabiska texten saknar mycket av flytet hos källtexten.

Textdelen *låg ju bara hemma* har i den engelska översättningen blivit översatt till *was away*. Eftersom skorpan låg hemma mest hela tiden vore det kanske bättre att perspektivet var kvar hemma hos honom, snarare än i skolan. Den svenska texten är mer målande än översättningen som är mer abstrakt och torrt informativ. Arabiska översättningen ... كنت أتغيب... , var borta, *was away* följer den engelska väl. Här ser vi igen problemet med översättning via tredje språk.

Svenskans *tanter* har av Joan Tate blivit översatt till *ladies*. I SAOB finns en mängd betydelser av ordet *tant*. Det tycks skett en glidning från att ha varit ett fördröjningsord, ofta använt för släktingar, till att gälla en godtycklig medelålders eller äldre, ofta fin eller snäll kvinna. I dag används ordet ibland nedlåtande för äldre kvinnor. Lindgrens betydelse är troligen ganska neutral. Den svarar mot ett barns bild av tanter som kommer och går och gör sina ärenden. De kanske ler och ger en klapp på huvudet, utan att betyda mycket för Skorpan. Engelskans *lady* är en artig eller formell benämning på kvinna. Det kan också beteckna en kvinna av hög social klass (Oxford). Skorpan bor i en liten fattig lägenhet och varken formalitet i skorpan berättande eller att kvinnorna skulle ha hög social klass passar in i bilden. Denna semantiska skillnad påverkar bilden av berättelsen för läsaren.

I den arabiska översättningen har *lady* översatts till النساء, *kvinnorna*, en hyperonym till både *tanterna* och *the ladies*. Det är en semantisk utelämnning, men får betraktas som en bra

översättning, bättre än *the ladies*, då det inkluderar svenskans *tant* till skillnad från *lady*, se figur.

Figur 1.

They knew at school too, har översatts till ... كذلك كان زملائي في المدرسة يعرفون الحقيقة، *Dessutom visste mina klasskamrater i skolan sanningen.* زملائي, *mina klasskamrater* är ett semantiskt tillägg. Ändringen påverkar inte berättelsen eller stilen nämnvärt. Ett ytterligare tillägg är *أنني سأموت قريباً*, *att jag snart kommer att dö.* Semantiskt sett är inget tillagt då budskapet fanns att läsa mellan raderna i den engelska översättningen. Tillägget klassas därför som ett explicitgörande. Det har en mindre påverkan på stilen, men får ses som en acceptabel översättning.

4.7 Sjätte utvalda textdelen, sidan sex, stycke åtta

Textdelen på svenska:

”Vet du Skorpan, jag tror inte att det är så hemskt”, sa Jonatan. ”Jag tror att du får det härligt.”

”Härligt”, sa jag. ”Är det härligt att ligga nere i jorden och vara död!”

Engelsk översättning av Joan Tate:

”You know, Rusky, I don’t think it’s that terrible,” said Jonathan. “I think you’ll have a marvelous time.”

“Marvelous,” I said. “Is it marvelous to lie under the ground and be dead?”

Arabisk översättning av Walid Saif:

قال جوناثان: « أتعلم يا رسكي، أنا لا أرى الأمور سيئة إلى هذا الحد. أعتقد أنك سوف تقضي أوقاتاً رائعة ممتعة. »
قلت مندهشاً: « رائعة! أي روعة في أن يموت الإنسان ويُدفن تحت الأرض؟ »

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Jonatan sade: ” Vet du skorpan jag ser inte dåliga saker till denna omfattning. Jag tror att du kommer att spendera underbara roliga tider. ”

Jag sa förvånat: Underbart! Är det praktfullt att en människa dör och blir begravd under jorden?

4.7.1 Diskussion

Den engelska översättningen stämmer väl överens med den svenska texten. Nämnvärt är dock att *Jag tror att du får det härligt* översatts till *I think you'll have a marvelous time*.

Översättningen fungerar väl. Tillägget av *time* har överförts till den arabiska översättningen. Meningen på arabiska lyder *أعتقد أنك سوف تقضي أوقاتاً رائعة ممتعة*. *Jag tror att du kommer att spendera underbara roliga tider*. Stilmnivån är högre här än originalets och en förstärkning av ordet *härligt* har skett. Stilmässigt bryter översättningen mot den svenska textens mer lågmält vackra språk, talat barn emellan.

I don't think it's that terrible har blivit *أنا لا أرى الأمور سيئة إلى هذا الحد*. *... , jag ser inte dåliga saker till denna omfattning*. Även här finns en stilmässig skillnad. Den arabiska texten har en högre stil som ligger längre ifrån ett barns sätt att prata.

Ordet *härligt* finns med tre gånger i textstycket. Det tredje har översatts till *marvelous* och *روعة*, praktfullt på engelska respektive arabiska. Den arabiska översättningen har även här höjt stilmnivån. Fortsättningen, *to lie under the ground and be dead* har blivit *أن يموت الإنسان ويُدفن تحت الأرض*. *... /.../ att en människa dör och blir begravd under jorden*. Översättningen får betraktas som fri då det semantiska innehållet skiljer sig betydligt. I den engelska och svenska, syftar meningen på tillståndet att ligga död under jorden medan den arabiska syftar på processen som leder dit. Skorpan något sarkastiska kommentar om det härliga i att ligga under jorden har gått förlorad. Fokus på begravningen ligger också närmare en vuxens tankesätt.

4.8 Sjunde utvalda textdelen, sidan sex, stycke nio

Textdelen på svenska:

”Äsch”, sa Jonatan, ”det är liksom bara skalet av dej som ligger där. Du själv flyger iväg nån helt annan stans.”

”Vart då”, undrade jag, för jag kunde knappt tro honom.

”Till Nangijala”, sa han.

Engelsk översättning av Joan Tate:

”Oh,” said Jonathan. ”It’s only your shell that lies there, you know? You yourself fly away somewhere quite different.”

“Where?” I asked, because I could hardly believe him.

“To Nangiyyala,” he said.

Arabisk översättning av Walid Saif:

قال جوناثان: « أه. إن الجسد وحده هو الذي يُسَجَّى تحت الأرض، أما أنت، ذاتك.. روحك.. فتطير بعيداً الى مكان ما مختلف تماماً. »
كان من الصعب أن أصدق هذا. ولذا سألت: « أين؟ »
أجاب: « إلى نانجيالا. »

Egen översättning av den arabiska textdelen

Jonathan sa: ” Åh. Endast kroppen sveps under jorden, men du, du själv... din själ... flyger sedan långt bort till ett ställe som är helt annorlunda. ”

Det var svårt att tro detta. Och därför frågade jag: ” var? ”

Han svarade: ” till Nanjiyyala. ”

4.8.1 Diskussion

Kommentaren från Jonatan *det är liksom bara skalet av dej som ligger där* är översatt till *It’s only your shell that lies there, you know?* Översättningen är trogen originalet. Den arabiska översättningen lyder *إن الجسد وحده هو الذي يُسَجَّى تحت الأرض، Endast kroppen sveps under jorden.* Textdelen har ett semantiskt tillägg och ett explicitgörande, för att koppla till de semantiska särfallen från Ingos teori. Översättningen av *shell* till *الجسد، kroppen* är autentisk, då betydelsen av *الجسد* egentligen är en kropp separerad från själen, vilket är vad *skal* syftar på. Vidare är *يُسَجَّى، sveps* tillagt, vilket bidrar med nytt semantiskt innehåll. Sveps och svepning är begrepp som är kopplade till begravningar och hör till vuxenvärdens vokabulär. I berättelsen är det Jonatan som pratar, vilket gör att tillägget har stilmässig påverkan. *تحت الأرض، Under jorden* är ett explicitgörande av *there*. Ordet *Liksom* saknas i den engelska texten men är ersatt med *you know* som talspråklig stilmärk. Den arabiska texten saknar sådan.

Du själv är autentiskt översatt till *You yourself*. Walid Saif har valt att göra översättningen *أنت، .. ذاتك.. روحك..، du, du själv... din själ....* Med tanke på att upprepningar inte alltid har översatts, se första och tredje utvalda textdelarna, har *أنت، du, du själv* en positiv effekt på den stilmässiga balansen. Att ... *din själ...* är tillagt är ett explicitgörande som kan ha kulturella orsaker. Själ är ett centralt begrepp inom islam och i mellanöstern.

Fortsättningen *flyger iväg nå helt annan stans* har översatts till *fly away somewhere quite different*. I den svenska texten menas att du geografiskt hamnar på ett annat ställe. I den engelska översättningen finns betoning på att du hamnar på en väldigt annorlunda plats från där vi är nu. I den arabiska översättningen فتطير بعيداً الى مكان ما مختلف تماماً, *flyger sedan långt bort till ett ställe som är helt annorlunda* har lagts till att denna annorlunda plats ligger långt bort. Trots skillnaderna fungerar alla tre texterna på liknande sätt i berättelsen.

Meningen ”Vart då”, *undrade jag, för jag kunde knappt tro honom* har via en autentisk engelsk översättning blivit översatt till arabiska som كان من الصعب أن أصدق هذا. ولذا سألت: «أين؟». *Det var svårt att tro detta. Och därför frågade jag: ” var? ”*. Den semantiska överstämmelsen är god men det finns en stilmässig skillnad. Originalen har en naiv klang som andas förvåning. Den arabiska har mer av pessimism och criticism.

4.9 Åttonde utvalda textdelen, sidan sex, stycke tio

Textdelen på svenska:

Till Nangijala – det slängde han ur sej precis som om det var något varenda människa visste. Men jag hade då aldrig hört talas om det förr.

Engelsk översättning av Joan Tate:

To Nangiyala-he just threw out the word as if it were something everyone in the word knew. But at the time, I had never heard it mentioned before.

Arabisk översättning av Walid Saif:

إلى نانجيالا – قالها هكذا بصورة عفوية، وكأنه يذكر شيئاً يعرفه كل إنسان على الأرض. ولكني لم أكن قد سمعت بهذا أبداً قبل الآن.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Till Nanjiyala – sa han det alltså på spontant sätt, som om det påminner om något som varje människa på jorden vet om. Men jag hade nu aldrig hört talas om detta innan.

4.9.1 Diskussion

Idiomat *det slängde han ur sej* har översatts till *he just threw out the word*. Även om det inte finns en perfekt överensstämmelse har idiomat översatts till ett idiom och budskapet att det kastades är behållet. I den arabiska översättningen , قالها هكذا بصورة عفوية، ... *sa han det alltså*

på spontant sätt,... har inte idiomet översatts till ett idiom. Enligt Ingo bör, om möjligt, ett idiom översättas till ett idiom. Ordet spontant hör också till vuxenvärldens vokabulär vilket påverkar stilen.

Vidare *har precis som om det var något* blivit *as if it were something* och ... كأنه يذكر شيئاً... som om det påminner om något som på engelska respektive arabiska. Den engelska översättningen är originalet troget. Semantiskt överensstämmer den arabiska också med de övriga. Den arabiska har dock en högre stilnivå.

4.10 nionde utvalda textdelen, sidan sju, stycke tretton

Textdelen på svenska:

Det var från Nangijala som alla sagor kom, sa han, för det var just där som allting sånt hände, och kom man dit, så fick man vara med om äventyr från morgon till kväll och om nätterna också, sa Jonatan.

Engelsk översättning av Joan Tate:

All the sagas came from Nangiyala, he said, for it was there that everything of that kind happened, and if you went there, then you could take part in adventures from morning till evening, and at night too, Jonathan said.

Arabisk översättning av Walid Saif:

و أكد لي جوناثان أن جميع قصص الملاحم والأساطير قد جاءت من هناك، ذلك أن مثل هذه الأمور لا تحدث إلا في ذلك المكان. و قال لي إنني إذا ذهبت هناك فسيكون في وسعي أن أشارك في المغامرات البطولية المذهلة من أول الصباح إلى المساء، بل كذلك في أثناء الليل.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Och Jonathan bekräftade för mig att alla sagor i eposen och myterna kom därifrån, liksom att dessa saker inte händer förutom på den platsen. Och han sa till mig att om jag åkte dit då kommer det att vara i min makt att delta i de häpnadsväckande heroiska äventyren från början av morgonen till kvällen, men även under natten.

4.10.1 Diskussion

Den engelska översättningen stämmer väl med originalet, semantiskt och stilmässigt. *He said* har blivit översatt till *و أكد لي جوناثان*, *Jonathan bekräftade för mig*. Walid Saif har här valt att höja stilnivån. Liksom i första utvalda textdelen har *saga* översatts till *saga* i den engelska texten. På arabiska har *saga* nu översatts till ... *قصص الملاحم والأساطير* ..., *sagor i eposen och myterna*. Översättningen är mer svulstig än originalet. Se analysen till första utvalda textdelen. Satsdelen *liksom att dessa saker inte händer förutom på den platsen* är tillagt. Semantiskt tillför den ingenting nytt utan är ett explicitgörande. Sammantaget är översättningen av mening ett stilmässigt högre och mer formell än originalet och den engelska översättningen.

I den arabiska översättningen har stycket delats i två meningar. Därför har Walid Saif nödgats att börja den andra meningen med tillägget *و قال لي* ..., *Och han sa till mig*. Eftersom en ytterligare satsdel lagts till i meningen innan kanske översättaren valt att dela meningen för att den inte skulle bli för lång. Textdelen *och kom man dit, så fick man* har översatts till *and if you went there, then you could* respektive *... إنني إذا ذهبت هناك فسيكون في وسعي ...*, *att om jag åkte dit då kommer det att vara i min makt*. Det finns en semantisk skillnad mellan den svenska och engelska texten. På svenska är innebörden att i Nangijala blir man automatiskt del av äventyr. Engelskans betydelse ger sken av att du *kan* välja att vara med om äventyr. I den arabiska översättningen har engelskans betydelse överförs, fast ännu starkare till, *... فسيكون في وسعي ...*, *kommer det att vara i min makt*. Här ser vi att översättning från tredje språk har påverkat översättningen. Stilen är även här högre i den arabiska texten.

Äventyr har vidare blivit översatt till *المغامرات البطوليّة المذهلة* ..., *de häpnadsväckande heroiska äventyren*. Det är tydligt att en kraftig förstärkning och ett semantiskt tillägg har skett. I svensk kultur är det kampen för det goda som är centralt i ett äventyr, eller spänning, inte händelserna och hjältedåden i sig. Dessa översättningar av *saga* och äventyr påverkar läsarens förväntningar om berättelsen väsentligt.

4.11 tionde utvalda textdelen, sidan elva, stycke tjugotvå

Textdelen på svenska:

”Nej, nu får ni vara tysta! Kalle måste sova.”

Men det är svårt att sova när man bara hostar. Ibland gick Jonatan upp mitt i natten och kokade honungsvatten åt mig för att lina hostan, ja, han var snäll, Jonatan!

Engelsk översättning av Joan Tate:

”You two must be quiet now. Kalle must sleep.”

But it is difficult to sleep when you are coughing all the time. Sometimes, Jonathan got up in the middle of the night and boiled honey water for me to soothe my cough. He was kind, Jonathan was.

Arabisk översättning av Walid Saif:

« كفى كلاماً، على كارل أن ينام الآن. »
ولكن، من الصعب أن ينام الإنسان مع السعال المتواصل. في بعض الأحيان كان جوناثان يستيقظ في الليل على صوت سعال، فيسخن لي خليطاً من الماء والعسل ليخفف من حدة سعالي. لقد كان ولداً عطوفاً طيباً. نعم، هكذا كان جوناثان.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

”Nu är det nog med prat, eftersom Karl måste sova just nu. ”

Men, det är svårt att man sover med ständig hosta. Ibland brukade Jonathan bli väckt på natten av ljudet från min hosta, och kokade då för mig en blandning av vatten och honung för att lindra min hostas omfattning. Han var en snäll och vänlig pojke. Ja, sådana var Jonathan.

4.11.1 Diskussion

Första meningen är autentiskt översatt till engelska. Men ordet *nej* är inte översatt på verken engelska eller arabiska. Här är det en mor som innan läggdags talar med sina barn med hög stilmnivå. I slutet är *الآن*, *just nu* tillagt vilket också stilmässigt distanserar texten från det vardagliga pratet i originalet.

Nämnvärt är att Jonatan i den arabiska översättningen ...*Jonathan blev väckt på natten av ljudet från min hosta*...،...*كان جوناثان يستيقظ في الليل على صوت سعال*... för att koka honungsvatten. I originalet och även i den engelska översättningen var Jonatan snäll och gick upp mitt i natten för att göra detsamma. Det finns en semantisk skillnad här. Översättningen ger sken av att Skorpan har stört Jonatans sömn, vilket originalet inte antyder alls. Orsaken kan vara att översättaren tolkat texten på detta vis. Effekten är att bilden av Skorpan och Jonatans relation påverkas, att Jonatans godhet och kärlek mot Skorpan förminskas.

.../För att lina hosta,... har översatts till *.../to soothe my cough* *.../*och ... ليخفف من حدة ...
...سعلتي.../.../för att lindra min hostas omfattning/.../ på engelska respektive arabiska. Det
semantiska innehållet är bevarat men stilen är återigen högre än de bägge andra texternas.

I sista meningen har *.../ja, han var snäll, Jonatan!* efter översättning blivit en egen mening
på engelska med *He was kind, Jonathan was*. Den arabiska översättningen har vidare gjort två
meningar av denna med *لقد كان ولداً عطوفاً طيباً. نعم، هكذا كان جوناثان. Han var en snäll och vänlig
pojke. Ja, sådana var Jonathan*. De tre texterna har samma stilnivå. Att det i arabiskan finns
en till synes onödig andra mening, semantiskt sett, har en positiv effekt då många
utelämnningar av upprepningar skett.

4.12 Elfte utvalda textdelen, sidan tolv, stycke tjugoåtta

Textdelen på svenska:

Vad hjälpte det ifall jag kom mitt upp i en massa sagor och äventyr om inte Jonatan var med.
Jag skulle bara bli rädd och inte veta vad jag skulle göra.

Engelsk översättning av Joan Tate:

What good would it be to be where there were lots and lots of sagas and adventures if
Jonathan were not there too? I would just be afraid and not know what to do.

Arabisk översättning av Walid Saif:

ما جدوى أن أكون هناك حيث تجري حوادث الحكايات و الملاحم والمغامرات، من غير أن يكون جوناثان فيها أيضاً؟
سوف أشعر مؤكداً بالخوف، ولن يكون في استطاعتي أن أعرف كيف أفعل وأتصرف.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Vad är fördelen med att vara där medan historiernas händelser och eposen och äventyren
pågår, utan att Jonathan är med i detta också? Jag kommer säkert att känna mig rädd, och det
är inte i min förmåga att veta hur jag gör och klarar mig själv.

4.12.1 Diskussion

Vad hjälpte det ifall jag kom mitt upp i /.../ har översatts till *What good would it be to be where there were/.../*. Det är svårt att hitta en engelsk översättning som tar med svenskan betydelse av *hjälp*. Den engelska översättningen är därför bra och fungerar också stilmässigt väl. Förändringen har överförs till arabiskan med ... *ما جدوى أن أكون هناك*, *Vad är fördelen med att vara där/.../*. Den största skillnaden är här stilistisk. Att tala om fördelar hör till vuxenvärldens vokabulär. Den andra delen */.../kom mitt upp i/.../* har också förändrats. Engelskans */.../to be where/.../* är inte lika målande som det svenska. Arabiskans ... *أن أكون هناك*..., */.../att vara där/.../* är snarlik den engelska. Sammantaget är textdelen på arabiska avskalad från flera av originaltextens målande och stilistiska grepp.

Fortsättningen */.../en massa sagor och äventyr/.../* har blivit */.../lots and lots of sagas and adventures/.../* respektive ... *.../.../historiernas händelser och eposen och äventyren/.../*. För en diskussion om orden saga och äventyr, se diskussionen om första och nionde utvalda textdelen. Som innan kan vi konstatera för arabiska översättningen stilen har ändrats till en mer högtravande.

Den engelska översättningen av *Jag skulle bara bli rädd/.../* är originalet troget. Den arabiska översättningen lyder ... *سوف أشعر مؤكداً بالخوف*, *Jag kommer säkert att känna mig rädd/.../*. Översättningen höjer stilnivån lite. Meningen blir något mer omständig och mindre naturlig för att vara berättad av ett barn. Fortsättningen */.../och inte veta vad jag skulle göra* har blivit översatt, via en autentisk engelsk översättning, till *ولن يكون في استطاعتي أن أعرف كيف أفعل* */.../ och det är inte i min förmåga att veta hur jag gör och klarar mig själv*. Översättningen är mer explicit än originalet och har än mer än första delen av meningen höjt stilnivån.

4.13 Tolfte utvalda textdelen, sidan tretton, stycke trettioett

Textdelen på svenska:

”Två dagar kan du väl stå ut ensam”, sa han. ”Du kan klättra i trån och göra dej en lägereld i skogen och sitta vid nån liten å och meta, allt sånt där som du har längtat efter så mycket. Och just när du sitter där och får opp en abborre så kommer jag flygande, och då säger du: ’Vad i all sin dar, Jonatan, är du redan här?’ ”

Engelsk översättning av Joan Tate:

“You could manage on your own for two days, couldn’t you?” he said. “You could climb the trees and make a campfire in the forest and sit by a small stream and fish, all those things you’ve longed to do so much. And just as you’re sitting there, catching a perch, I’ll come flying in and you’ll say, ‘Good heavens, Jonathan, are you here already?’ “

Arabisk översättning av Walid Saif:

و لذا قال جوناثان: « إن في استطاعتك أن تتدبر أمورك وحدك لمدة يومين، أليس كذلك؟ يمكنك أن تتسلق الأشجار وتخيّم في الغابة و تشعل ناراً، و تستطيع أن تجلس على ضفة الجدول وتصطاد السمك، وتفعل كل تلك الأشياء التي طالما تشوّقت إلى فعلها. و بينما أنت جالس هناك على ضفة الجدول تصطاد سمكة، سوف أقبل عليك طائراً، وسوف تهتف إذ تراني قائلاً: « يا الله! أهذا أنت يا جوناثان قد وصلت؟ »

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Och så säger Jonathan: ” Du kan planera dina ärenden på egen hand ensam för två dagar, eller hur? Du kan klättra i träden och tälta i skogen och tända eld, och du kan sitta bredvid bäckens strand och fånga fisken, du kan göra alla dessa saker som du så länge ivrigt önskat dig att göra. Medan du sitter där vid bäckens strand och fångar en fisk, kommer jag närma mig över dig flygande, och du kommer att heja när du ser mig och säga: ” O Gud! Är det du Jonathan som har anlänt? ”

4.13.1 Diskussion

”Två dagar kan du väl stå ut ensam”/.../ har översatts till ”*You could manage on your own for two days, couldn’t you?*”/.../. Det finns en semantisk överensstämmelse mellan *stå ut* och *manage* (Oxford). *Manage* har två huvudbetydelser. Den första är att kunna kontrollera eller sköta något. Det andra är just att *stå ut* med någonting svårt. Det finns helt enkelt en god överensstämmelse mellan svenskans *stå ut* och den andra betydelsen av *manage*. Den arabiskans översättning ...؟ أليس كذلك؟، *Du kan planera dina ärenden på egen hand ensam för två dagar, eller hur?* /.../ syftar på den första betydelsen av *manage*. Orsaken kan vara att översättaren har en okänslighet för nyanser i engelskan. Att lägga mer tid kunde vara en lösning.

I slutet av första meningen har *couldn’t you* lagts till och meningen avslutats med frågetecknet istället för med punkt. Det har översatts till arabiskan som أليس كذلك؟، *eller hur?*

Översättningarna fungerar väl men det är tydligt att Walid Saifs möjlighet att översätta autentiskt har grumlats av översättning via ett tredje språk.

Lägereld har efter översättning blivit *campfire*. Betydelsen är densamma. *Lägereld* kan syfta på en *eld i det fria*, eller *en eld vid ett läger*. Det finns en social dimension också med samvaro runt elden (SAOB). *Campfire* har samma betydelse, utom att det i engelskan är väsentligt att elden just är vid ett läger (Oxford), *eld i det fria* räcker inte. Arabiska översättningen ... تخيّم في الغابة و تشعل ناراً، ... /.../ *Itälta i skogen och tända eld /.../* täcker den engelska betydelsen. Efter kontroll i flera arabiska lexikon har jag inte lyckats finna en motsvarighet till *campfire*. Översättningen får därför betraktas som bra.

Textdelen *Och just när du sitter där och får opp en abborre /.../* har blivit översatt till *And just as you're sitting there, catching a perch, /.../* och و بينما أنت جالس هناك على ضفة الجدول تصطاد ،سمكة، *Medan du sitter där vid bäckens strand och fångar en fisk /.../* på engelska respektive arabiska. Svenskans *opp* är förståeligt inte översatt till engelskan, men heller inte ersatt med en liknande stilmarkör. Följaktligen har även arabiskan ingen sådan. Walid Saif har lagt till على ضفة الجدول، vid bäckens strand. Tillägget är vackert och leder läsaren till samma bild som originalet förmedlar. Att *abborre* översatts till *fisk* är en semantisk utelämnning. Abborrens utbredningsområde sträcker sig ner till norra Turkiet och Iran, d.v.s. på betydligt avstånd från den arabisktalande världen. Abborre på arabiska är جثم. Enligt teorin bör kulturella, geografiska eller kulinariska markörer bevaras i översättningen för att berika barns vyer. Ur det perspektivet borde abborre översättas autentiskt till جثم. Om det är ett okänt ord för araber i allmänhet borde inte spela någon roll. Läsaren är redan informerad om att Skorpan fiskar.

I sista meningen har *då säger du* blivit översatt till *you'll say* respektive وسوف تهتف إذ تراني ،قائلاً، *du kommer att heja när du ser mig och säga*. I arabiskan finns ett semantiskt tillägg med att Skorpan kommer att heja. Översättningen påverkar inte berättelsen eller stilen nämnvärt. *Vad i all sin dar* har blivit *Good heavens* respektive يا الله! *O Gud*. Betydelsen blir gradvis mer religiös. Uttrycken fyller dock samma funktion i texten, de uttrycker alla förvåning. Slutligen, *är du här redan?* har autentiskt översatts till *are you here already?* på engelska. Den arabiska översättningen أهذا أنت يا جوناثان قد وصلت؟، *Är det du Jonathan som har anlänt?* låter något onaturlig i munnen. Stilnivån har höjts.

4.14 Trettonde utvalda textdelen, sidan fjorton, stycke trettio

Textdelen på svenska:

Det höll Jonatan med om. Han tittade på mej länge, så där snällt som han brukade,

Engelsk översättning av Joan Tate:

Jonathan agreed with me. He looked at me for a long time, kindly as usual,

Arabisk översättning av Walid Saif:

وافقني جوناثان على هذا، ثم أرسل نحوي نظرة عميقة طويلة مفعمة بالعطف و الطيبة.

Egen översättning av den arabiska textdelen:

Jonathan höll med mig om detta, sedan skickar han iväg i min riktning en lång djup blick full med snällheten och vänligheten.

4.14.1 Diskussion

Det är sista delen av textstycket som skiljer sig åt mellan översättningarna. *Han tittade på mej länge, så där snällt som han brukade, /.../* är översatt till *ثم أرسل نحوي نظرة عميقة طويلة مفعمة بالعطف و الطيبة. /.../ sedan skickar han iväg i min riktning en lång djup blick full med snällheten och vänligheten.* Den engelska översättningen är originalet troget. Den arabiska översättningen är målande och vacker och fungerar som en kompensation för andra utelämnningar.

4.15. Analys av egennamn

Här analyseras alla egennamn i boken. Jag har valt att kategorisera utifrån hur de översatts. Det betyder att namn på platser och personer får vara i samma lista.

4.15.1 Autentiskt översatta egennamn

Följande lista innehåller namn som översatts autentiskt utan någon förändring.

Karl	Karl	كارل	Karl
Jossi	Jossi	جوسي	Josi
Katla	Katla	كاتلا	Katla
Kader	Kader	كادر	Kader
Karm	Karm	كارم	Kārm

Jonatan	Jonathan	جوناثان	Jonāthān
Fjalar	Fyalar	فيالار	Fyālār
Mattias	Mathias	ماتياس	Māthyās
Karmanjaka	Karmanyaka	كارمانيكا	Kārmānyākā
Ryttargården	Knights Farm	مزرعة الفرسان	Ryttargården
Körsbärsdalen	Cherry valley	وادي الكرز	Körsbärsdalen
Katlagrottan	Katla cavern	كهف كاتلا	Katlagrottan
Karmafallet	Karma Falls	شلالات كارما	Karma(vatten)fallen
Katlaberget	Katla Mountain	جبل كاتلا	Katlaberget

4.15.2. Autentiskt översatta egennamn med smärre ändringar

Nästa lista innehåller namn som är autentiskt översatta men som behövt anpassas något för att passa in i det arabiska språket.

Sigrid	Sigrid	سيجريد	Syjryd
Axel	Axel	أليكس	Aliks
Grim	Grim	غريم	Gharym
Sofia	Sofia	صوفيا	Sūfyā
Hubert	Hubert	هربرت	Harbart
Paloma	Paloma	بالوما	Bālūmā
Tengil	Tengil	تتغل	Tanghil
Orvar	Orvar	أورفار	Urfar

Veder	Veder	فيدر	Fyder
Bianca	Bianca	بيانكا	Byānkā
Antonia	Antonia	أنتونيا	Antūnyā
Elfrida	Elfrida	الفريدا	Alfridā
Pärk	Park	بارك	Bārċ
Pjuke	Pyuke	بيوك	Byūk
Nangijala	Nangiyala	نانجيالا	Nānĵyālā
Den uråldriga flodernas flod	The river of the Ancient rivers	نهر الأنهار القديمة	Flod av gamla floderna
De uråldriga bergens berg	The mountains of the ancient mountains	جبال الجبال قديمة	Berg av gamla bergen

4.15.3. Egennamn som påverkats av översättning från tredje språk

Törnrosdalen	Wild Rose valley	وادي الوردة البرية	Vildrosdalen
Guld tuppen	The Golden Cockerel	الديك الذهبي الصغير	Lilla guldtuppen

4.15.4. Egennamn som ej översatts autentiskt

Nästa lista innehåller de namn som inte alls översatts autentiskt.

Kalle	Kalle	كارل	Karl
Lejonhjärta	Lionheart	ليونهارت	Lyūnhārt
Skorpan	Rusky	رسكى	Rusky
Tjocka Dodik	Fatty Dodik	الحارس السمين	Tjocka vakten

4.15.5. Diskussion

Walid Saif verkar vilja vara originalet troget när det gäller egennamn. Den första listan med 14 namn är inte mycket att säga om. Där är alla namn översatta autentiskt. Den andra listan...

Guldtuppen har översatts till *The Golden Cockrel* på engelska. Cockrel betyder liten tupp, så den arabiska översättningen الديك الذهبي الصغير, *Lilla Guldtuppen* är den engelska texten trogen. Joan Tates val av *The Golden Cockrel* har antagligen sin grund i den engelska traditionen av att ge namn till pubar. Översättningen av *Törnrosdalen* till *Wild rose valley* har överförts till arabiskan som وادي الوردية البرية, *Vildrosdalen*. Dessa översättningar lider av att ha blivit översatta från ett tredje språk.

Jonatans och Skorpanns mamma kallar vid ett tillfälle Skorpan för *Kalle*. Joan Tate har översatt rakt av till *Kalle*. Walid Saif har översatt *Kalle* till *Karl*. Å ena sidan är smeknamnet Kalle bara med i boken en gång och det kan tyckas naturligt att välja Karl, då läsaren inte är bekant med svenska smeknamn. Å andra sidan kan en autentisk översättning ge en extra krydda till texten, som i översättningar av ryska böcker, där samma person kan ha flera namn och där valet beror på vem som säger det och dess relation till personen.

Att Lejonhjärta översatts till Lionheart och vidare till ليونهارت, Lyūnhärt är anmärkningsvärt då översättningen inte betyder något på arabiska. Med tanke på att namnet är centralt i boken och till och med är med i titeln kan det tyckas att Walid Saif borde funderat ut en bättre lösning, där namnet betyder något snarlik på arabiska.

Samma sak gäller med *Skorpan*. Den engelska översättningen är *Rusky* och kommer från engelskans *rusk*, som betyder just skorpa. Den arabiska översättningen är med رسكى, *Rusky*, ett namn som inte betyder någonting. Skorpan kanske det mest uttalade namnet i boken och borde översättas med sin betydelse. En orsak kan vara att Walid Saif inte förstått innebörden av engelskans *Rusky* och helt enkelt försökt översätta så autentiskt som möjligt.

Tjocka Dodik har översatts till *Fatty Dodik* respektive الحارس السمين, *Tjocka vakten*.

Översättningen är inte allvarlig med hänseende på att *Tjocka Dodik* är en perifer person i berättelsen.

I stort sett är översättningarna bra. Det är bara synd att de få tveksamma översättningarna är bland de oftast förekommande.

5 AVSLUTNING

5.1 Svar på frågeställningen

Första frågan löd: Har översättaren valt att lägga till eller ta bort någon textdel jämfört med svenska upplagan? Det är tydligt att svaret på den frågan är ja. Det finns många semantiska tillägg. Orden *saga* och *äventyr*, som förekommer ett flertal gånger i de utvalda textdelarna, är i samtliga fall förstärkta och semantiskt annorlunda. Här följer de exempel som analyserats, svenska tillbaka till svenska.

saga → *de heroiska eposen*,

saga → *alla sagor i eposen och myterna*,

äventyr → *de häpnadsväckande heroiska äventyren*,

sagor och äventyr → *historiernas händelser och eposen och äventyren*.

En orsak till förändringarna är att svenskans *saga* översatts till *saga* på engelska, vilket syftar på hjältesagor. Men det kan inte vara hela orsaken. Även *äventyr* är kryddat med *de häpnadsväckande heroiska äventyren*. Översättarens bild av sagor och äventyr skiljer sig från den svenska bilden. Fokus i svenska sagor och äventyr är kampen för det goda. Översättningarna ovan tyder mer på att det snarare är hjältedåd eller händelser i sagorna som är det centrala. Det kan finnas kulturskillnader bakom detta.

Ett ytterligare tillägg som är värt att nämna är följande: *det är liksom bara skalet av dej som ligger där* → *Endast kroppen sveps under jorden*. Här finns det uppenbar semantisk skillnad. Ytterligare ett är *Du själv* → *du, du själv... din själ...*. Det kan även här röra sig om kulturella skillnader. *Själ* är ett centralt begrepp inom islam.

De flesta väsentliga semantiska utelämnningar härrör från den engelska översättningen. De utelämnningar som skett från engelska till arabiska är oftast stilistiska. Upprepningar och talspråkliga småord utelämnats. Ett belysande exempel är *Nu ska jag berätta om min bror. Min bror, Jonatan Lejonhjärta, honom vill jag berätta om.* → *Nu ska jag berätta för er om min bror Jūnāthān Liyūnhārt*. Ett exempel på en semantisk utelämnning gjord av den arabiske översättaren Walid Saif är översättningen *abborre* → *fisk*. Abborrens utbredningsområde går inte längre söderut än norra Turkiet och Iran, så abborren får nog ses som en exotisk fisk av arabisktalande läsare. Det är dock inte självklart att en sådan utelämnning är lämplig. Att inkludera djur och andra detaljer från andra länder och kulturer berikar barnens förståelse för omvärlden. Utöver de nämnda finns åtskilliga mindre tillägg och utelämnningar.

Andra delen av frågan handlade om orsakerna bakom dessa tillägg och utelämnningar. Först ska nämnas att översättning via ett tredje språk ligger bakom många utelämnningar. Sedan är det troligt att kulturella skillnader till stor del ligger bakom översättningarna av *saga* och *äventyr* men även tilläggen av *själ* och *sveps*. Att stilistiska markörer skalas bort beror på att översättaren valt att höja stilnivån i måltexten jämfört med källtexten. Talspråk samt naivt språk skalas bort systematiskt.

Fråga två lyder: Vilka skillnader finns i betydelsen i de två översättningarna gentemot originalet? Förutom de ovan nämnda förändringarna i betydelse är en feltolkning av engelskans *manage* intressant. *Manage* har två betydelser, den första är att *stå ut*. Den andra är att kunna kontrollera och handskas med eller klara av. Följande översättningar har gjorts: *Två dagar kan du väl stå ut ensam* → *You could manage on your own for two days* → *Du kan planera dina ärenden på egen hand ensam för två dagar*. Walid Saif har här översatt fel betydelse av *manage*, d.v.s. den andra.

Ett annat exempel är följande: *Ibland gick Jonatan upp mitt i natten och kokade honungsvatten åt mig för att lena hostan!..!* → *Ibland brukade Jonathan bli väckt på natten av ljudet från min hosta, och kokade då för mig en blandning av vatten och honung*. I översättningen kan man få sken av att Jonatan blev störd av hostan. I originalet var han snäll som gick upp och hjälpte Skorpan som bara hostade.

Vissa namn har förändrats betydligt. *Lejonhjärta* har översatts till *Lyūnhärt*, en fonetisk direktöversättning från engelskans *Lionheart*. Samma med *Skorpan*, som via engelskans *Rusky*, blivit översatt till just *Rusky*. På engelska betyder rusk skorpa.

Fråga tre: Hur har översättningarna påverkats av att de inte blivit översatta direkt från källspråket? Översättningen har påverkats betydligt av att ha blivit översatt via en engelsk översättning. Större och mindre utelämnningar från engelska översättningen har förs över till den arabiska. Små ändringar i den första översättningen har ibland förstärkts vidare till den arabiska.

Fråga fyra: Vilka skillnader i stil finns? Som redan nämnts så skriver översättaren Walid Saif med en högre stilnivå än originalet och den engelska översättningen. Talspråkliga och naiva stilmarkörer tas bort.

5.2 Slutsats

Översättningen är i stora drag bra. Översättaren Walid Saif har i största mån undvikit semantiska utelämnningar. Några semantiska tillägg finns, som mycket rör bilden av sagor och äventyr. Det hjältemodiga och häpnadsväckande har lyfts fram. Stilnivån är dock högre än hos originalet vilket är synd. Men det går inte att lasta översättaren för det. Klimatet bland förläggare och vuxna läsare behöver förändras innan litteratur som härmar barns sätt att uttrycka sig blir accepterad. Att boken blivit översatt via en engelsk översättning har begränsat översättarens möjlighet att översätta autentiskt, med avseende på originalet.

Referenslista

- Arnborg, Beata. 2005. Att översättas – en riskfylld ära. I: *Författaren*, 28 februari 2005. No.1.pp. 4-7.
- Baker, Mona. 1992. *In Other Words*. Routledge. Oxon.
- Edström, V.1992. *Astrid Lindgren- Acritical study*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Fransson, Birgitta. 2005. *Var finns världen i barnboken*. I: Med andra ord, mars 2005. No.42. pp.8-9.
- Heldner, Christina et al.1989. I gränslandet mellan lingvistik och litteraturvetenskap: En analys av några språkliga drag i böckerna om Pippi Långstrump, publicerades i Tvärsnitt, nr 2, 1989. I: *Modern litteratur teori och metod i barnlitteraturforskningen*, 1992. Printgraf AB, Stockholm.
- Hillgren, Gunilla. 1996. *August Strindberg på arabiska*. Uppsala universitet. C-uppsats.
- Ingo, Rune. 2007. *Konsten att översätta*. Studentlitteratur. Lund.
- Johnson, Katarina. 2007. Eldsjäl brinner för svensk barnkultur. I: Svenska Dagbladet, 18 juni 2007.no.1:a.pp.34. (Eldsjäl brinner för svensk barnkultur, svenska dagbladet 1 A 2007-05-18,sektion: Namn- familj sida:34).
- Klingberg, Göte. 1986. *Children's Fiction in the Hands of Translators*. Liber/Gleerup. Lund.
- Klingberg, Göte. 2005. *Akademisk barnboksöversättningsteori*. I: Med andra ord, mars 2005. No. 42.pp.10-11.
- Lindgren, Astrid. 1973. *Bröderna lejonhjärta*. Rabén och Sjögren. Stockholm.
- Lindgren, Astrid. 1975. *The Brothers Lionheart*. The Penguin Group. London.
- Lindgren, Astrid. 2007. *Alakhawān. Dār al-Munā*. Stockholm.
- Mattsson, Marianne. 2005. *Krakels pappa, Max och Moritz svenska röst*. I: Med andra ord, mars 2005. No.42. pp.3-4.
- Myhrbäck, Lina. 2001. *The Brothers Lionheart, A study of the translation of Astrid Lindgren's Bröderna Lejonhjärta*. Luleå tekniska universitet. C-uppsats.
- Nevermo, Kristin. 2009. *Pippi og Emil I den arabiske verden*. Universitetet i Oslo. Masteruppsats.
- Oittinen, Riitta. 2000. *Translating for Children*. Garland. New York.

Ørvig, Mary. 1977. *En bok om Astrid Lindgren*. Rabén & Sjögren. Stockholm.

Sutherland, Zena. 1981. "The Problems of Translating Children's Books" in *The Role of Literature in Reading Instructions: Cross-Cultural Views*.pp.15-24.

Thulin, Ida. 2006. Franska flickor lyfter inte hästar. I: *Nu*, 28 september 2006. s. 14.

Törnqvist, Lena et al.1997:2. Svenska barnbok institutets tidskrift: Astrid Lindgrens tidiga berättelser. I: *Barn boken*. s.6.s.13.

Wehr, Hans.1974. *A Dictionary of Modern Written Arabic*. Fjärde upplagan. Otto Harrassowitz. Wiesbaden.

Internet-källor:

Saltkråkan AB och Astrid Lindgrens Näs AB. 2009. "Välkommen hem till Astrid Lindgren på dalagatan 46"[\(http://www.astridlindgren.se/\)](http://www.astridlindgren.se/)

Oxford University Press. 2011. "Oxford dictionaries The world's most trusted dictionaries"
<http://oxforddictionaries.com/?attempted=true>

Svenska akademien.1997. "Svenska akademiens ordbok- SAOB, (A-TYNA)"
<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/index.html>;